

College voor Toetsen en Examens

ITALIAANSE TAAL EN LITERATUUR VWO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2022

Versie: 1 april 2021

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1	Algemene opmerkingen	4
2	Examenprogramma	4
3	College-examen	5
3.1	Schriftelijk examen	5
3.2	Mondeling examen	5
4	Berekening eindcijfer	6
	Bijlage 1 Beschrijving examenstof	7
	Bijlage 2 Presentatie	9
	Bijlage 3 Literaturoffsier	10
	Bijlage 4 Voorblad	12
	Bijlage 5 Keuzelijst	13

1 Algemene opmerkingen

- Een staatsexamen bestaat voor de meeste vakken uit een centraal examen (identiek aan dat voor de reguliere scholen) en een college-examen.
- Het staatsexamen Italiaanse taal en literatuur vwo heeft alleen een college-examen dat bestaat uit twee onderdelen: een schriftelijke examen (paragraaf 3.1) en een mondeling¹ examen (paragraaf 3.2).
- Je moet je een literaturofficeer op papier, in tweevoud, vóór 1 april 2022, opsturen naar DUO (zie Bijlage 4).
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal voor het examen staat op de site van DUO onder 'Oefenen voor het staatsexamen vo' en ook op examenblad.nl.
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (op de site van DUO) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf naar het examen moet meenemen.

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen en het vereiste niveau staan in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geven de kruisjes (x) aan in welk examen de (sub)domeinen getoetst kunnen worden.

Italiaanse taal en literatuur vwo		college-examen	
		schriftelijk examen	mondeling examen
<i>domeinen</i>	<i>subdomeinen</i>		
A. leesvaardigheid		x	
B. kijk- en luistervaardigheid			x
C. gespreksvaardigheid	gesprekken voeren		x
	spreken		x
D. schrijfvaardigheid	taalvaardigheden	x	
	strategische vaardigheden	x	
E. literatuur	literaire ontwikkeling		x
	literaire begrippen		x
	literatuurgeschiedenis		x

¹ zie *Filmpjes mondeling staatsexamen* op de site van DUO onder staatsexamen vo, In het kort, College-examen

3 College-examen

3.1 Schriftelijk examen

Het schriftelijk examen heeft betrekking op leesvaardigheid en schrijfvaardigheid (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)).

Toetsing leesvaardigheid

Je krijgt teksten te lezen waarover je vragen moet beantwoorden. Er zijn meerkeuzevragen en open vragen. Je moet de open vragen in het Nederlands beantwoorden, behalve als om een citaat gevraagd wordt, dan antwoord je in het Italiaans.

Toetsing schrijfvaardigheid

Je krijgt een of meer schrijfopdrachten. Voorbeelden van opdrachten zijn: schrijf een informele e-mail, een bijdrage aan een blog, een commentaar op een forum, een verslag van een gebeurtenis, een berichtje aan een collega.

Bij de beoordeling van de schrijfopdracht wordt gelet op: inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie. Bovendien wordt gelet op het aantal woorden. Het minimum aantal te gebruiken woorden bij de schrijfopdracht is: 250.

opdracht	- schriftelijk beantwoorden van vragen over teksten - schrijven van tekst(en)
tijdsduur	150 minuten
deelcijfer	a

3.2 Mondeling examen

Het mondeling examen betreft kijk- en luistervaardigheid, spreek- en gespreksvaardigheid en literatuur (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Dit examen bestaat uit drie onderdelen: een presentatie, een gesprek over een casus en een gesprek over literatuur.

Vorbereiding casus

Voorafgaand aan het mondeling examen krijg je 20 minuten tijd om je gesprek voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die je in het voorbereidingslokaal ontvangt.

Presentatie

Het examen begint met jouw presentatie in het Italiaans over een van tevoren (thuis of op school) voorbereid onderwerp. Je maakt hierbij gebruik van een poster. In [Bijlage 2](#) staat uitgebreide informatie over de presentatie.

Gesprek naar aanleiding van de casus

Daarna volgt een gesprek in het Italiaans over de casus die bestudeerd is in de voorbereidingstijd. Kennis van land en samenleving kan hierbij ter sprake komen. Er wordt van je verwacht dat je de gestelde vragen begrijpt, daarop reageert en actief deelneemt aan het gesprek.

De examinatoren kunnen je vragen om een stukje tekst voor te lezen: de uitspraak kan dan worden betrokken bij de beoordeling van gespreksvaardigheid.

Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld tijdens het gesprek.

Bespreking literatuur

Jouw kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van je ingestuurde literaturofficeer. In [Bijlage 3](#) staan de voorwaarden waaraan dit literaturofficeer moet voldoen. Bij dit deel van het examen mag je kiezen of je het in het Italiaans of in het Nederlands wilt doen. De vragen die gesteld worden over de gelezen werken kunnen betrekking hebben op:

- auteur en periode waarin deze leeft/leefde
- genre
- inhoud
- structuur
- titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte en de personages
- rijm, metrum, beeldspraak in de gedichten
- leeservaringen: je moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van je mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken
- literaire geschiedenis, in relatie tot het gelezen werk
- literaire begrippen, in relatie tot het gelezen werk

	voor aanvang van het mondeling examen	mondeling examen		
opdracht	bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal	presentatie	gesprek naar aanleiding van de casus	bespreking literatuur
taal		Italiaans	Italiaans	Italiaans of Nederlands
tijdsduur	20 minuten	ca. 5 minuten	ca. 10 minuten	ca. 10 minuten
		totaal 25 minuten		
deelcijfer		b		c

4 Berekening eindcijfer

examenonderdeel	weging	cijfer per onderdeel (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel getal)
college-examen			
- deelcijfer a	0,5		0,5a+0,3b+0,2c
- deelcijfer b	0,3		
- deelcijfer c	0,2		

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in het Italiaans kun je:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- relevante informatie opzoeken;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- verbanden tussen teksten of tekstdelen aangeven en conclusies trekken;
- details begrijpen;
- kennis van land en samenleving gebruiken om teksten te begrijpen;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Tijdens een gesprek in het Italiaans kun je:

- vragen begrijpen die gesteld worden;
- informatie begrijpen die gegeven wordt;
- strategieën toepassen om je gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van je gesprekspartner;
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de woorden van je gesprekspartner gebruiken in jouw reacties;
- kennis van land en samenleving gebruiken om je gesprekspartner te begrijpen.

Domein C: Gespreksvaardigheid

Gesprekken voeren

Tijdens een gesprek in het Italiaans kun je:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden;
- je taalgebruik, toon en houding aanpassen aan je gesprekspartner en het doel van de communicatie;
- strategieën gebruiken om een formulering te vinden voor woorden of uitdrukkingen die je niet kent.

Spreken (presentatie)

Je kunt mondeling in het Italiaans:

- informatie die je verzameld hebt, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Domein D: Schrijfvaardigheid

Je kunt schriftelijk in het Italiaans:

- adequaat communiceren met anderen;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten formuleren;
- informatie gebruiken uit gegeven bronnen;
- adequaat informatie uit een woordenboek gebruiken.

Domein E: Literatuur

Literaire ontwikkeling

Je kunt een gesprek voeren over jouw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in het Italiaans. Je kunt uitleggen wat jouw ideeën zijn over een werk en je mening geven.

Je kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de structuur, de titel, het motto, het thema, de personages, de plaats en tijd van handeling.

Bij gedichten kun je vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak.

Literaire begrippen

Je kunt literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.

Literatuurgeschiedenis

Je kent de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis en kunt de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat op:

- slo.nl, handreikingen

Vereist niveau taalbeheersing Italiaans vwo:

Domein A leesvaardigheid:	B2
Domein B kijk- en luistervaardigheid:	B2
Domein C gespreksvaardigheid:	B1+
Domein D schrijfvaardigheid:	B1

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, erk.nl

Bijlage 2 Presentatie

Het mondeling examen begint met jouw (poster)presentatie. Je houdt een presentatie in het Italiaans. Na afloop kan de examinerer enkele vragen over jouw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen zal circa 5 minuten duren.

Onderwerp: Je bent vrij in je keuze, maar het onderwerp moet wel een directe relatie hebben met het Italiaanse taalgebied.

Let erop dat de diepgang van het onderwerp overeenkomt met het niveau waarop je het examen aflegt: vwo.

Poster: minimaal A3-formaat

Op de poster staan een titel, illustraties en weinig tekst (maximaal 10 trefwoorden).

Je mag geen powerpointpresentatie gebruiken.*

Presentatie: Je houdt de presentatie aan de hand van de poster. Je mag geen aantekeningen gebruiken; de poster is voldoende steun.

Beoordeling: De presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introdunctie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

* Er is een uitzondering voor vso-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster. Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te faciliteren.

Bijlage 3 Literaturo dossier

SAMENSTELLEN LITERATURO DOSSIER

keuze	uit de keuzelijst (Bijlage 5) met boeken waaruit verplicht gekozen moet worden	niet toegestaan zijn scholieren-of studentenuitgaven
aantal	zes boeken	een van de boeken mag vervangen worden door ten minste vijf gedichten
taal	volledige en oorspronkelijk Italiaanstalige werken	bewerkingen worden alleen geaccepteerd als het vertalingen betreft van een variant van het Italiaans van vóór 1850 naar hedendaags Italiaans
variatie	één titel per auteur één titel per periode	

Op je lijst vermeld je per gelezen boek:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden

De boeken dienen in chronologische volgorde te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van publicatie.

Je maakt per gelezen boek een samenvatting van minimaal 10 tot maximaal 16 regels in het Nederlands of Italiaans.

Gebruik het voorblad van Bijlage 5 voor het noteren van jouw gegevens. Hierop vermeld je ook het onderwerp van je presentatie.

Neem voor jezelf de lijst, de samenvattingen en de teksten van de gedichten mee naar het examen.

OPSTUREN LITERATURO DOSSIER

Je stuurt **op papier in tweevoud** vóór 1 april 2022:

- het voorblad
- de lijst met gelezen werken
- de teksten van de gekozen gedichten
- de samenvattingen van de boeken

naar:

DUO staatsexamens vo
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Neem contact op met **DUO** als je na drie weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen.

Kandidaten die geen literatuu dossier hebben opgestuurd, worden voor dit vak niet opgeroepen voor het mondeling examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen het literatuu dossier niet op, maar hebben het wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

Je mag na het opsturen van het literatuu dossier één werk vervangen door een ander werk. Dit kan alleen op voorwaarde dat je het gewijzigde literatuu dossier op de dag van het examen uiterlijk om 9.30 uur **in tweevoud** inlevert bij het secretariaat.

Wie geen gewijzigd literatuu dossier inlevert, wordt geëxamineerd aan de hand van het literatuu dossier dat vóór 1 april is opgestuurd.

Bijlage 4 Voorblad

Literatuurdossier

Italiaanse taal en literatuur

staatsexamen vwo

(inzenden vóór 1 april 2022)

Onderwerp presentatie:.....

Persoonsgegevens

Voornaam en achternaam:.....

Examen Dienst (ED)-nummer:.....

Bijlage 5 Keuzelijst

De boeken in de tabel hieronder zijn een garantie voor een lijst met voldoende literair gehalte. Je bent verplicht eruit te kiezen.

Schrijver	Titel	Eerste jaar van publicatie	Voor het laatst mogelijk in examenjaar
Alighieri, Dante	Divina Commedia	1321	
Ammaniti, Niccolò	Io non ho paura	2001	
Ariosto, Ludovico	Orlando furioso	1532	
Bassani, Giorgio	Il giardino dei Finzi-Contini	1962	
Bembo, Pietro	Prose della volgar lingua	1525	2022
Boccaccio, Giovanni	Decamerone	1351	
Boiardo, Matteo	Orlando innamorato	1483	
Calvino, Italo	Marcovaldo ovvero Le stagioni in città	1963	
	Il barone rampante	1975	
Cognetti, Paolo	Le otto montagne	2016	
Collodi, Carlo	Le avventure di Pinocchio	1883	
D'Annunzio, Gabriele	Gioconda	1899	2022
Eco, Umberto	Il nome della rosa	1980	
Ferrante, Elena	L' amica geniale	2011	
Fo, Dario	Le commedie	1966	
Ginzburg, Natalia	Lessico familiare	1963	
Giordano, Paolo	La solitudine dei numeri primi	2008	
Goldoni, Carlo	Arlecchino servitore di due padroni	1745	
Leopardi, Giacomo	Canti	1820	
Levi, Primo	Se questo è un uomo	1947	
Lorenzo il Magnifico	Trionfo di Bacco e Arianna	1490	
Machiavelli, Niccolò	Il principe	1513	
Manzoni, Alessandro	I promessi sposi	1827	
Montale, Eugenio	Ossi di seppia	1925	
Moravia, Alberto	Gli indifferenti	1929	
	La noia	1960	
Pascoli, Giovanni	Pensieri e discorsi	1907	
Pasolini, Pier Paolo	Ragazzi di vita	1955	
Petrarca, Francesco	Canzoniere	1374	
Pirandello, Luigi	Sei personaggi in cerca d'autore	1921	
	Il fu Mattia Pascal	1904	
	Enrico IV	1922	
Saviano, Roberto	Gomorra	2000	
Sciascia, Leonardo	Il giorno della civetta	1961	
Svevo, Italo	La coscienza di Zeno	1019	
Tomasi di Lampedusa, G.	Il gattopardo	1956	
Ungaretti, Giuseppe	Il porto sepolto	1919	
Verga, Giovanni	I Malavoglia	1881	
Veronesi, Sandro	Caos calmo	2005	

